

mačenje propisa §§ 348 i 349 kz. i § 366/1 br. 3 kz. Dželošević B.: Zbirno krivično delo. — **Pravosudje 8:** Dolenc M.: Uloga sudije u borbi protiv kriminalitete i njegova kriminološka priprema. Vasiljević T.: Pitanje opšteg maksimuma novčane kazne u jugoslovenskom Krivičnom zakoniku. Klajn Dj.: Princip legaliteta u krivičnom pravu. Vuković M.: O privatnopravnom režimu na rekama. Branković S.: Granice trajanja odvojenog života, za slučaj dosudjenog ili uskraćenog privremenog izdržavanja žene. Turina A.: O izjednačenju položaja vanbračne dece sa položajem bračne dece u porodično-pravnom i nasledno-pravnom sistemu. Vujošević I.: Zamená dužničkih isprava novim obligacijama. — **Pravosudje 9:** Sajović R.: Si in ius vocat ito ali sodba zbog izostanka. Urošević L.: Tamo amo po Predosnovi budućeg Gradjanskog zakonika Kraljevine Jugoslavije. Muha M.: Cinjenična utvrdjenja i pravna ocjena. Vuković M.: O privatnopravnom režimu na rekama. Čurčija J.: Blanko menica. Vesic D.: O izvršenju mandata novčanih iznosa na osnovu odluka redovnih sudova. Djuričić M.: Istupno samovlašće. Lalević R.: Slabi li vera u sudove, odnosno opada li ugled današnjeg pravosuđja? Jovanović S.: Pripremanje sudiskog podmlatka.

Razne vesti.

Jubileji. V mesecu julu je praznovao sedemdesetletnico življenja dr. Anton Švigelj, odvetnik v Ljubljani in dolgoletni član društva „Pravnika“. Še kot mlad odvetniški koncipient je postal član odbora l. 1901. Prevzel je blagajniške posle z nalogo, da upravlja društveno blagajno in zagotovi v njej ravnotežje, kar je bila v tistih časih zelo težavna stvar. Ni primanjkovalo samo naročnikov in članov društvenega glasila, društvo je v tistih letih tudi založilo Kavčnikov izvršilni red. Blagajnik je moral paziti, da se je v dolgih letih stekala naložena glavnica nazaj v društveno blagajno in od tam v tiskarno. Dr. Švigelj je opravljal svoj posel z vnmemo in z uspehom skozi deset let, dokler ga ni leta 1911. zamenjal dr. Lavrenčič. Društvenim poslom se tudi poslej ni odtegnil in je bil v letih 1911. do 1920. odbornik, ter je med tem časom v l. 1912. po smrti Štefana Lapajnet prevzel začasno zopet društveno blagajno. Po prevratu ni v društveni odbor več kandidiral, češ naj prevzamejo delo v njem mlajše moči. Po prevratu je vstopil kot „Pravnikov“ odposlanec v vseučiliško komisijo. Razen tega se je udeleževal živahno v javnem življenju in sodeloval odlično pri mnogih ustanovah. V zadnjih letih je posvetil dr. Švigelj mnogo dela organizaciji odvetniškega stanu in je prevzel po Pirčevi smrti vodstvo odvetniškega in notarskega Pokojninskega fonda. Celó vrsto let vrši tudi funkcije izpraševalca civilnih predmetov pri pravosodnih državnih izpitih, za kar ga posebno usposablja temeljita teoretična izobrazba z bogatimi praktičnimi izkustvi. Čestitajoč svojemu uglednemu članu, želi društvo, da bi bile njegove moči ohranjene še dolgo njegovemu stanu, našemu pravniškemu naraščaju in pravosodstvu sploh!

Dne 30. avgusta t. l. je praznovao šestdesetletnico dr. Josip Wilfan, bivši odvetnik v Trstu. Wilfanovo javno delovanje se je pričelo že l. 1906., ko je bil še kot odvetniški koncipient izvoljen za tajnika političnega društva „Edinost“ v Trstu. Delovanje tega društva se je glede na prednostno vlogo tržaškega mesta v gospodarskem in političnem oziru izžarevalo na vse Primorje. Kot deželnozborski posla-

nec je nastopal dr. Wilfan neustrašeno in odločno povsod, kjer je šlo za slovenske kulturne in gospodarske interese, zlasti v vseh proračunskih razpravah in raznih odborih. Njegove zasluge v zmagovitem pohodu narodnega podviga so neprecenljive. Omenimo naj le ponovne zmage pri občinskih in državnoborskih volitvah, uspehe pri ljudskem štetju 1910., pri volitvah v razsodišče in upravne svete Zavoda za zavarovanje delavcev, njegovo borbo za enakopravnost slovenskega jezika v javni upravi in pri sodiščih. Nove razmere po l. 1918. so postavile Wilfana pred nove in težke naloge. Že l. 1919. so se pojavili prvi sunki fašizma, ki ni bil v Julijski krajini od vsega početka samo proti svojemu socialnemu nasprotniku, marveč zlasti proti slovanskemu življu sploh. Navzlic težki atmosferi, ki so jo večale negotovost končne razmejitve, zbežanost in zmedenost mas, je Wilfan kot nosilec slovensko-hrvatske liste l. 1921. zmagal in priporil pet mandatov. Na eni prvih sej rimskega parlamenta je podal v imenu jugoslovanske delegacije svečano izjavo, s katero so Slovenci in Hrvatje za večne čase proglasili nedotakljivost in neprekršljivost svojih narodnostnih pravic. Ta izjava, ki jo je sprejela italijanska večina z razdraženimi medklci in ki jo je izrabljala vladna stranka za sovražne protiizjave, je opozarjala v zgodovinsko najbolj važnem trenutku znova svetovno javnost na legitimnost slovenskih in hrvatskih pravic, kakor jih je bil Wilfan ustanovil že takoj po okupaciji v znanem manifestu, ki ga je izdalo Politično društvo Edinost v Trstu.

Kot poslanec in kot delegat na zasedanjih Interparlamentarne Unije je dr. Wilfan nadaljeval neustrašeno in odločno borbo za pravice svojega naroda. L. 1925. je sklical prvo konferenco evropskih narodnosti v Ženevo in bil izvoljen za predsednika. To funkcijo je obdržal do danes in je kongresu posvetil vse svoje sile, posebno potem, ko je l. 1928. moralo prenehati njegovo parlamentarno delovanje v Rimu. Tako je sodeloval pri delu kongresa za opredelitev narodnostnih pravic in dolžnosti in za pravično rešitev narodnostnega problema v okviru obstoječih državnih razmejitev. Narodnostno vprašanje je najvažnejše vprašanje sodobnosti. Dr. Wilfan je poudarjal pri tem vedno znova in znova na nevarnosti, ki lahko nastanejo zbog tega, ker narodnostni problem ni pravično rešen. Z zatiranjem svobodnega razmaha narodovega izživljanja in z odmiranjem narodove individualnosti je združena nevarnost občega zastrupljanja in razkranjanja, ki lahko zajame ves kontinent. Zaradi tega ni raznaroditev samo etično zločinstvo, ampak tudi dokaz politične nerazboritosti.

Omeniti moramo tudi Wilfanove zasluge pri organizaciji in izdaji „Pravnega Vestnika“, slovenskega pravniškega glasila, ki je začel izhajati v Trstu l. 1921., ko se je tamošnja podružnica „Pravnika“ morala spremeniti v samostojno društvo. V teh osmih letnikih je cela vrsta večjih in manjših njegovih člankov in razprav. Razen tega je izdal tudi več samostojnih knjig, ki se bavijo z narodnostnim in manjšinskim vprašanjem.

Društvo „Pravnik“ izraža svojemu odličnemu članu in sodelavcu najiskrenejše čestitke z željo, da bi pripomoglo njegovo delo k zadovoljivi ureditvi narodnostnega problema in se končno izražalo tudi v pozitivnih določbah mednarodnega prava ter v prekrojeni in očiščeni pravni zavesti Evrope.

Še tretjo obletnico moramo omeniti. V mesecu septembru je praznoval redki jubilej osemdesetih let v polni telesni in duhovni čistosti dr. Matej Pretner. Rojen na Bledu, se je naselil po dovršenih štu-

dijah in praksi v Trstu, kjer je l. 1892. odprl lastno pisarno kot prvi slovenski odvetnik. Skozi njegovo pisarno so šle cele generacije slovenskih odvetnikov, njegova šola je postala tradicija za slovenske tržaške odvetnike: praksa, osnovana na temeljitem teoretskem študiju. Njegova pažnja, ki jo je posvečal vzgoji in oblikovanju mladih koncipientov v svoji pisarni, je obrodila bogat sad ter dala Slovencem mnogo odličnih odvetnikov. Dr. Pretner se je udejstvoval politično, posvetil pa se je predvsem gospodarskim vprašanjem in ekonomski organizaciji tržaških Slovencev. Bil je med ustanovitelji Tržaške posojilnice in hranilnice, Kmetijske družbe, zavarovalnice proti nezgodam goveje živine, Jadranske banke, podružnice Slovenskega Planinskega društva. Ko se je po svetovni vojni spremenila podružnica ljubljanskega „Pravnika“ v samostojno društvo, je bil dr. Pretner njegov predsednik vse dotlej, dokler ni v Primorju sploh prenehalo vsako društveno delovanje. Njegovo literarno delovanje obsega mnogo gospodarskih in pravnihških člankov: v tržaški Edinosti, v Slovenskem Pravniku, v Pravnem vestniku in Planinskem vestniku. L. 1926. so mu italijanska oblastva zavrnila opcijo italijanskega državljanstva, in po toliko letih plodnega delovanja se je moral izseliti v Ljubljano. Italijani niso mogli pozabiti, da je bil dr. Pretner prvi slovenski uradujoči odvetnik v Trstu, dalje so mu očitali, da je sodišča preveč „sloveniziral“. Želimo mu iskreno, da bi njegove dragocene sposobnosti ostale še dolgo ohranjene našemu narodu!

Dr. Fran Žižek. Iz Frankfurta je prišla maja t. l. vest, da je tam nenadoma umrl dne 20. maja učenjak evropskega slovesa, univerzitetni profesor dr. Fran Žižek v 62. letu.

Profesor Žižek se je rodil 15. januarja 1876 v Gradcu. Njegov oče je bil vojaški zdravnik, doma na večji kmetiji pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah. Gimnazijo in vsehšolske študije je dokončal v Gradcu, kjer je bil l. 1898. promoviran za doktorja prava. V dijaških letih se je živo zanimal za slovensko dijaško življenje, bil tudi odbornik akademskega društva Triglava in slovel po svoji spretnosti v mečevanju. Njegova rodbina v Gradcu je bila zavedno slovenska in je rada podpirala slovenske dijake.

Dr. Žižek je sprva stopil v službo pri sodišču na Dunaju, odtod pa je kmalu prešel k avstrijski centralni statistični komisiji in odtod v trgovinsko ministrstvo. L. 1909. se je habilitiral za privatnega docenta statistike na dunajski univerzi, l. 1916. pa je bil izbran za rednega profesorja statistike na novo ustanovljeni univerzi v Frankfurtu na Majni in prevzel edino takratno specialno stolico statistike v Evropi, na kateri je vzgojil cele generacije statističarjev.

Ime si je pridobil že s prvim delom: „Statistične srednje vrednosti“ („Die statistischen Mittelwerte“ Leipzig 1908), s katerim se je bil habilitiral in ki velja še danes za najboljšo delo o tem vprašanju. Tudi naslednje njegovo delo „Temelji statistike“ („Grundriss der Statistik“ 1921) je bilo prevedeno na razne jezike in je postalo upoštevana učna knjiga statistike v mnogih državah. L. 1922. je napisal knjigo „Fünf Hauptprobleme der statistischen Methodenlehre“, pozneje (1924) pa še knjigo „Meinen Kritikern, Erläuterungen und Ergänzungen zum Grundriss der Statistik“. V vseh njegovih knjigah se zreali njegovo globoko poznavanje stvarine in njegov klen in vsakemu umljiv slog. Zadnje njegovo delo je knjiga: „Kako nastanejo statistična števila“ (Wie statistische Zahlen entstehen, die entscheidenden methodischen Vorgänge), ki je izšla l. 1937. Razen omenjenih knjig je napisal še nešteto člankov in razprav po raznih revijah: tako v Allgemeines Statistisches Archiv, Jahrbücher für

Nationalökonomie und Statistik, Deutsches Statistisches Zentralblatt ter v mednarodnih časopisih Metron in Revue de l'Institut International de Statistique. Tudi v slovenskem jeziku je napisal za zbornik Vedo 1911 (s. 14—17) temeljito razpravo „O ljudskem štetju“. Dr. Žižek je postal že leta 1915 redni član Mednarodnega statističnega instituta v Haagu; bil je tudi član mnogih drugih statističnih ustanov ter častni član madžarskega statističnega društva.

Po zedinjenju je bil l. 1921. poklican v Beograd, kjer je dajal nasvete za izvršitev prvega ljudskega štetja. Pozneje (1928) je prišel še enkrat v Beograd, da izdela načrt za reorganizacijo jugoslovanske statistike. Beograjska univerza se je pogajala z njim, da ga pridobi zase. Dr. Žižek je bil na to pristal pod pogojem, da bi bil takoj imenovan, kar pa se takrat iz proračunskih razlogov ni moglo izvršiti.

Dr. Rudolf Andrejka.

Osebnosti. Pri okrožnem sodišču v Murski Soboti so postavljeni za predsednika dr. Žihar Franc, za sodnike Dr. Tombak Josip, Lenart Josip, Komotar Metod, Moškon Stanko, Prohinar Viktor, Planinšek Odon, Kramer Emil, za državnega tožilca dr. Juhart Albin, za namestnika drž. tožilca Groznik Ivan. Postavljeni so za pristave Turk Bogomir (Kočevje), dr. Omladič Franc (Marenberg), dr. Dougan Danilo (Škofja Loka), Furlan Franc (Tržič), premeščen je pristav Kunič Josip v Laško. — Za policijskega višjega komisarja je postavljen Krajnovič Štefan, pristav dr. Makar Franc je premeščen k sreskemu načelstvu v Križevcih. — Umrli so: javni beležnik Škrabar Viktor, starešina okrajnega sodišča v pok. Hutter Ivan, odvetnika dr. Kimovec Ivan in dr. Klepec Josip.

Resolucija društva „Pravnika“ v zadevi pravne fakultete v Ljubljani. Kot izvršitev resolucije, ki jo je sprejela skupščina dne 3. februarja 1938., je bila poslana kr. vladi, ministrom, senatorjem in narodnim poslancem ta-le resolucija:

Pravna fakulteta univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani izpolnjuje svojo nalogo kakor druge, da podaja slušateljem potrebno teoretično podlago v pravnih, državoslovnih in gospodarskih vedah z obveznimi predavanji in praktičnimi vežbanji, temeljitejšo poglobitev znanja in navajanja za samostojno znanstveno delovanje pa jim skuša dati v posameznih seminarjih, katerim so pridružene posebne seminarске knjižnice. Teh seminarjev je bilo doslej pet in sicer: civilnopravni, javnopravni, kazenskopravni s kriminalističnim institutom, narodnogospodarski seminar in oni za mednarodno zasebno pravo. Poleg tega obstoji na fakulteti še posebna fakultetna biblioteka za potrebe docentov in slušateljev. Pripomniti je namreč takoj, da ljubljanska licejska ali od letošnjega leta nadalje univerzitetna knjižnica ne obsega skoro nobene pravne literature in da zato ne more služiti niti najmanjšim praktičnim potrebam, kamoli še znanstvenim svrham.

Teh pet seminarjskih zavodov, ki vsaj že obstoje, so organizirani in delujejo, pa ne moremo s polno pravico imenovati kot take. V tem pogledu se ti zavodi znatno razlikujejo od podobnih na ostalih pravnih fakultetah v naši državi in od onih v inozemstvu, pa tudi od podobnih zavodov na ostalih fakultetah v Ljubljani. Zdi se, da prevladuje mnenje, da za pravno fakulteto v Ljubljani zadostuje par predavalnic in nekaj zbirk zakonov. Do tega zaključka moramo priti, ako upoštevamo dejstvo, da noben omenjenih seminarjev nima lastnega prostora, dalje da na ljubljanski pravni fakulteti še do danes ni kreirano ne eno mesto univerzitetnega asistenta, ki bi bil v pomoč docentu pri semi-

narskih vežbanjih. Končno pa je opomniti, da je vsakoletna dotacija za vseh omenjenih šest zavodov v znesku okroglo din 27.000 tako skromna, da ne more zadoščati za nabavo potrebne literature. Tako so ljubljanski pravni zavodi prisiljeni, da naročajo samo par inozemskih periodičnih pravnih publikacij in da se tudi pri nabavi druge literature omejujejo v taki meri, da ne zadošča niti za najskromnejše znanstveno delovanje. S tem se seveda to otežkoča in omejuje, znanstvena tekma z drugimi zavodi, ki edina zagotavlja resničen napredek, pa se skoro onemogoča ali izključuje.

Po daljšem prestanku je leta 1937. bila dovoljena sicer ustanovitvev seminarja za mednarodno javno pravo, letos pa še seminarji za narodno pravno zgodovino, za cerkveno pravo, za civilnoprocesno in stečajno pravo, za prometno pravo in za upravno pravo. Ždelo bi se, da se s temi ustanovitvami stvar obrača na bolje. Toda kaj, ko za organizacijo teh novih zavodov in seminarjev ni nobenih sredstev, ko je ostala državna dotacija ista kakor poprej, ko je namenjenih okroglo 27.000 din za še enkrat večje število, kakor je bilo doslej. In pri tem treba upoštevati, da zahteva že sama ustanovitev novega zavoda znatno večje izdatke, že da se mu polože potrebni temelji, kakor pa poznejše vsakoletne dotacije.

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani, ki združuje pod svojim okriljem zlasti vse slovenske pravnike, mora voditi računa tudi o tisti znanstveni ustanovi, iz katere se mu dopolnjuje glavno število njegovih članov. Lasti si pravico, podpirati predvsem ljubljansko pravno fakulteto, sklicujoč se na zgodovinsko dejstvo, da ni pripravljalo svoj čas samo ustanovitve te pravne fakultete, ampak vodilo iniciativno borbo za ustanovitev univerze v Ljubljani sploh. Društvo „Pravnik“ si šteje zato tudi danes v svojo dolžnost, da podpira moralno ljubljansko fakulteto v njenih težnjah za izboljšanje njenega položaja.

Zato je sprejelo društvo na svoji redni skupščini v Ljubljani dne 3. februarja 1938. soglasno naslednjo resolucijo:

„Upoštevajoč, da učni in znanstveni zavodi kakor instituti, muzeji, seminarji, fakultetna knjižnica in drugo, ki edino zagotavljajo resnično in uspešno znanstveno delovanje univerze pri juridični fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani, še niso ustanovljeni, kolikor pa so, še niso izgrajeni v tolikšni meri, da bi se dosegali želeni uspehi, pričakujemo, da bo visoka kraljevska vlada izgraditvi učnih in znanstvenih zavodov na juridični fakulteti v Ljubljani, ki so predpisani z univerzitetno uredbo, posvetila svojo posebno pozornost.“

Odbor društva „Pravnik“.

Kongres jugoslovanskih pravnikov se je vršil dne 10. in 11. septembra t. l. v Novem Sadu in dovršil uspešno svojo nalogo. Udeležba iz Slovenije je bila jako častna. Po končanem delu so se vršili izleti na Fruško goro, Borovo, Subotico in Beograd. Prihodnji kongres se bo vršil v Mariboru—Rogaški Slatini. Sprejete resolucije priobčimo prihodnjič.

Popravek. Na str. 184 zadnjega snopiča „Slovenskega Pravnika“ se je pripetila huda tiskovna napaka, ki naj jo blagovolijo čitatelji popraviti. Zadnje štiri vrste te strani, ki se pričenjajo z „Nekaj strožjih norm...“ naj se uvrste za četrto vrsto od zgoraj.